

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 118/11
v Luxemburgu 27. októbra 2011

Rozsudok vo veci C-255/09
Komisia/Portugalsko

Portugalská právna úprava v oblasti náhrady liečebných nákladov nesúvisiacich s hospitalizáciou vynaložených v inom členskom štáte je v rozpore s právom Únie

S výnimkou starostlivosti vyžadujúcej využitie objemných a nákladných zariadení musia členské štáty stanoviť možnosť získať v rámci tuzemských limitov náhradu liečebných nákladov nesúvisiacich s hospitalizáciou, ak boli vynaložené v inom členskom štáte bez predchádzajúceho súhlasu

V Portugalsku je obmedzená možnosť získať náhradu liečebných nákladov nesúvisiacich s hospitalizáciou vynaložených v inom členskom štáte, s výnimkou prípadov upravených nariadením (EHS) č. 1408/71¹. Hoci je pravda, že portugalská právna úprava (konkrétne zákonný dekrét č. 177/92) stanovuje náhradu liečebných nákladov nesúvisiacich s hospitalizáciou, ak ide o „vysoko odbornú“ starostlivosť, ktorú nemožno poskytnúť v Portugalsku, túto náhradu nákladov totiž podmieňuje udelením trojitého predchádzajúceho súhlasu (konkrétne ide o podrobnú odporúčajúcu lekársku správu, potvrdenie tejto správy riaditeľom nemocnice a schválenie generálnym riaditeľom nemocníc). Portugalské právo v prípade inej zdravotnej starostlivosti nesúvisiacej s hospitalizáciou nepočíta s možnosťou náhrady nákladov.

Vzhľadom na to, že podľa Komisie tento portugalský systém náhrady liečebných nákladov nesúvisiacich s hospitalizáciou vynaložených v inom členskom štáte nie je zlučiteľný so slobodným poskytovaním služieb, podala predmetnú žalobu o nesplnenie povinnosti.

Medzitým však Súdny dvor 5. októbra 2010 rozhodol², že bolo v súlade s právom Únie, že členský štát **náhradu starostlivosti nesúvisiacej s hospitalizáciou** plánovanej v inom členskom štáte, ktorá si vyžaduje použitie **objemných a nákladných zariadení**, podmienil **predchádzajúcim súhlasom**. Po vydaní tohto rozsudku sa Komisia rozhodla pozmeniť predmet uvedenej žaloby. Z tohto dôvodu **sa predmetná žaloba týka iba zdravotnej starostlivosti nesúvisiacej s hospitalizáciou, ktorá bola poskytnutá v inom členskom štáte, nevyžaduje využitie objemných a nákladných zariadení³ a nevzťahuje sa na ňu nariadenie č. 1408/71.**

V dnešnom rozsudku Súdny dvor pripomína, že zdravotné výkony poskytované za odplatu patria do pôsobnosti ustanovení o slobodnom poskytovaní služieb. Z tohto dôvodu **slobodnému poskytovaniu služieb odporuje uplatnenie akejkoľvek vnútroštátnej právnej úpravy,**

¹ T. j. vtedy, keď si zdravotný stav pracovníka, ktorý je poistený v portugalskom zdravotnom systéme, vyžaduje poskytnutie zdravotných služieb počas jeho pobytu v inom členskom štáte (neplánovaná starostlivosť) alebo ak pracovníkovi príslušná inštitúcia vopred schválila ošetrovanie na území iného členského štátu v rámci limitov uplatňovaných v členskom štáte, ktorý ošetrovanie poskytuje (plánovaná starostlivosť s predchádzajúcim súhlasom). Nariadenie Rady zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva (Ú. v. ES L 149, s. 2; Mim. vyd. 05/001, s. 35), nahradené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 166, s. 1; Mim. vyd. 05/005, s. 72).

² Vec Komisia/Francúzsko (C-512/08), [pozri tlačové komuniké 97/10](#).

³ Konkrétne ide o objemné a nákladné zariadenia taxatívne vymenované vo vnútroštátnej právnej úprave, akým je napr. zobrazovanie nukleárnou magnetickou rezonanciou alebo spektrometromovým prístrojom na klinické použitie alebo CT.

v dôsledku ktorej je sťažené poskytovanie služieb medzi členskými štátmi oproti poskytovaniu služieb len v rámci jedného členského štátu.

Po tomto pripomenutí Súdny dvor **najprv skúma prípad zdravotnej starostlivosti nesúvisiacej s hospitalizáciou poskytnutej v inom členskom štáte, na ktorú sa vzťahuje portugalský zákonný dekrét a pri ktorej sa nevyužívajú objemné a nákladné zariadenia.**

V tejto súvislosti sa Súdny dvor domnieva, že **systém predchádzajúceho súhlasu požadovaného pri náhrade uvedeného typu starostlivosti je obmedzením slobodného poskytovania služieb.** Súdny dvor totiž tvrdí, že riziko prípadného neuhradenia nákladov v dôsledku negatívneho správneho rozhodnutia môže samo osebe odradiť dotknutých pacientov od úmyslu využiť služby poskytovateľa zdravotných služieb sídliaceho v inom členskom štáte. Okrem toho právna úprava počíta s náhradou zdravotnej starostlivosti poskytnutej v cudzine len v jedinom výnimočnom prípade, a to keď portugalský zdravotný systém nie je schopný liečiť pacienta, ktorý patrí do daného systému. Táto podmienka sama osebe môže značne obmedziť prípady, v ktorých možno udeliť súhlas.

Následne Súdny dvor **uvádza, že toto obmedzenie nemožno odôvodniť naliehavými dôvodmi a predovšetkým údajným závažným ohrozením finančnej rovnováhy systému sociálneho zabezpečenia.**

V súvislosti s tým Súdny dvor uvádza, že vzhľadom na predložené fakty by zrušenie požiadavky predchádzajúceho súhlasu pri danom type starostlivosti nevedlo k cezhraničnému pohybu pacientov v takej miere, že by sa vážne narušila finančná rovnováha portugalského systému sociálneho zabezpečenia. Ak neberieme do úvahy urgentné stavy, najčastejšie prípady, keď pacienti cestujú do zahraničia, sa objavujú v pohraničných oblastiach alebo vtedy, keď je potrebné liečiť špecifické choroby. Napokon Súdny dvor zdôrazňuje, že ak idú poisťenci s cieľom podstúpiť liečbu do iného členského štátu, než v ktorom je usadená ich zdravotná poisťovňa, bez predchádzajúceho súhlasu, môžu sa domáhať prevzatia nákladov liečby, ktorá im bola poskytnutá, len v rozsahu krytia poskytovaného systémom zdravotného poistenia v členskom štáte, v ktorom sú poistení.

Ani základné znaky portugalského vnútroštátneho systému zdravotného poistenia nemôžu odôvodniť sporné obmedzenie. Súdny dvor k tomuto bodu predovšetkým uvádza, že členské štáty, ktoré – tak ako Portugalsko – zaviedli systém vecných dávok (t. j. systém, v ktorom poisťenci majú nárok na samotnú starostlivosť, ale nemajú nárok na náhradu nákladov vynaložených na zdravotnú starostlivosť), sú povinné zaviesť mechanizmy následnej náhrady za starostlivosť poskytnutú v inom členskom štáte.

V dôsledku toho Súdny dvor dospel k záveru, že **Portugalsko si tým, že možnosť náhrady liečebných nákladov vynaložených v inom členskom štáte za „vysoko odbornú“ starostlivosť nesúvisiacu s hospitalizáciou, pri ktorej sa nepoužívajú objemné a nákladné zariadenia, podmienilo udelením predchádzajúceho súhlasu, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo slobodného poskytovania služieb.**

Následne Súdny dvor analyzuje **prípady inej zdravotnej starostlivosti, a to starostlivosti nesúvisiacej s hospitalizáciou poskytnutej v inom členskom štáte, na ktorú sa nevzťahuje portugalský zákonný dekrét, nevyužívajú sa pri nej objemné a nákladné zariadenia a neupravuje ju nariadenie č. 1408/71.**

V tejto súvislosti Súdny dvor uvádza, že portugalské právo neupravuje možnosť náhrady tohto typu starostlivosti – **napríklad za vyšetrenie u všeobecného lekára alebo zubára bez predchádzajúceho súhlasu. Keďže neexistuje možnosť náhrady tohto typu starostlivosti, Súdny dvor rozhodol, že Portugalsko si nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo slobodného poskytovania služieb.**

UPOZORNENIE: Žalobu o nesplnenie povinnosti smerujúcu proti členskému štátu, ktorý si nesplnil svoje povinnosti vyplývajúce z práva Únie, môže podať Komisia alebo iný členský štát. Ak Súdny dvor určí, že došlo k nesplneniu povinnosti, dotknutý členský štát je povinný bezodkladne vykonať rozsudok. Ak sa Komisia domnieva, že členský štát nevykoná rozsudok, môže podať novú žalobu s návrhom na uloženie peňažných sankcií. Avšak v prípade neoznámenia opatrení na prebratie smernice Komisii môže Súdny dvor na návrh tejto inštitúcie uložiť sankcie v štádiu prvého rozsudku.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499